

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ (๕) (๑๑) มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม มาตรา ๓๘ วรรคสอง มาตรา ๓๙ (๒) (๕) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สภาวิชาชีพบัญชีจึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๗) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๓) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๔๙

(๓) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๗) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๘) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๒

(๕) ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๒๐) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

“ปี” หมายความว่า ปีปฏิทิน

“ผู้สอบบัญชี” หมายความว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

“ผู้ฝึกหัดงาน” หมายความว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนฝึกหัดงานเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี

“ผู้ให้การฝึกหัดงาน” หมายความว่า ผู้สอบบัญชีที่เป็นผู้ให้การฝึกหัดงาน หรือหัวหน้าสำนักงานผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีซึ่งผู้สอบบัญชีที่เป็นผู้ให้การฝึกหัดงานได้ปฏิบัติงานให้

“สถาบันการศึกษา” หมายความว่า สถาบันการศึกษาที่มีการสอนไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรเพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก

“ผู้รับการทดสอบ” หมายความว่า ผู้ขอเข้ารับการทดสอบเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ เพื่อให้การฝึกหัดงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาตและการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว นายสภาวิชาชีพบัญชีโดยอนุมัติของคณะกรรมการมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดังกล่าว

ข้อกำหนดนั้นให้มีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๒

การฝึกหัดงาน

ข้อ ๗ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีต้องผ่านการฝึกหัดงานสอบบัญชีจากหน่วยงานที่มีการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีของไทยหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของต่างประเทศที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง

การฝึกหัดงานตามวรรคหนึ่งต้องฝึกหัดงานกับผู้ให้การฝึกหัดงานในประเทศหรือในต่างประเทศที่สภาวิชาชีพบัญชีได้รับรองว่าการตรวจสอบบัญชีได้ใช้มาตรฐานการสอบบัญชีของไทยหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของต่างประเทศที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง หรือในประเทศที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการฝึกหัดงานดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ฝึกหัดงานต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี

(๒) ผู้ฝึกหัดงานต้องยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานหลังจากสอบผ่านวิชาการบัญชีตามที่คณะกรรมการกำหนดไม่น้อยกว่าสี่รายวิชา และวิชาการสอบบัญชีไม่น้อยกว่าหนึ่งรายวิชา ซึ่งรวมทุกรายวิชาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าหน่วยกิต ทั้งนี้ การฝึกหัดงานดังกล่าวต้องกระทำเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปีแต่ไม่เกินห้าปีนับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงาน และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่าสามพันชั่วโมง

(๓) ต้องยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานต่อคณะกรรมการก่อนเริ่มฝึกหัดงาน พร้อมด้วยหนังสือรับรองของสถาบันการศึกษาว่าได้สอบผ่านวิชาการบัญชี และวิชาการสอบบัญชีตาม (๒) หรือสำเนาปริญญา

หรือประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วแต่กรณี

(๔) ต้องทำรายงานการฝึกหัดงานยื่นต่อคณะกรรมการปีละหนึ่งครั้งนับจากวันยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานโดยให้ยื่นรายงานภายในสองเดือนนับจากวันสิ้นเดือนที่ครบกำหนดในแต่ละปี พร้อมด้วยคำรับรองการฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงาน มิฉะนั้น ให้ถือว่าไม่มีการฝึกหัดงานในปีนั้น

(๕) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงาน หรือผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิมถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณเพิกถอนใบอนุญาต ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานทุกครั้งต่อคณะกรรมการภายในสองเดือนนับจากวันสิ้นเดือนที่เปลี่ยนแปลง พร้อมด้วยรายงานและคำรับรองการฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิม และการแจ้งรับฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายใหม่ มิฉะนั้น ให้ถือว่าคำขอฝึกหัดงานนั้นสิ้นสุดลง เว้นแต่กรณีเปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานในสำนักงานเดียวกันไม่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ให้การฝึกหัดงานถูกพักใช้ใบอนุญาต ผู้ฝึกหัดงานสามารถเลือกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงผู้ให้การฝึกหัดงานใหม่ก็ได้ แต่ผู้ฝึกหัดงานจะไม่สามารถนับชั่วโมงการฝึกหัดงานในช่วงเวลาที่ผู้ให้การฝึกหัดงานถูกพักใช้ใบอนุญาตได้

(๖) ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีมิได้ฝึกหัดงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาห้าปีนับจากวันที่ยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานต่อคณะกรรมการ ให้นายทะเบียนเสนอคณะกรรมการพิจารณาจำหน่ายคำขอได้

การยื่นคำขอตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

การทดสอบวิชาชีพสอบบัญชี

ข้อ ๘ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีตามข้อ ๗ ต้องผ่านการทดสอบความรู้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการทดสอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับการทดสอบต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีจากสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรองไว้ในมาตรา ๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และฝึกหัดงานครบถ้วนแล้ว หรืออยู่ระหว่างการฝึกหัดงานสอบบัญชีตามข้อ ๗ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ และต้องไม่เคยเป็นผู้ทุจริตในการทดสอบความรู้ของผู้รับการทดสอบ

(๒) การทดสอบแบ่งเป็นทหวิชา คือ

วิชาการบัญชี ๑

วิชาการบัญชี ๒

วิชาการสอบบัญชี ๑

วิชาการสอบบัญชี ๒

วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ๑

วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ๒

ทั้งนี้ ขอบเขต รายละเอียดเนื้อหาและเค้าโครงของวิชาที่ต้องทดสอบให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

การเข้าทดสอบวิชาการสอบบัญชี ๑ และวิชาการสอบบัญชี ๒ จะต้องมีเวลาฝึกหัดงานเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งพันชั่วโมง

(๓) ผู้รับการทดสอบต้องยื่นคำขอสมัครสอบต่อคณะกรรมการตามแบบและภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด โดยอาจสมัครสอบทุกวิชาหรือสมัครสอบบางวิชาก็ได้

(๔) การทดสอบให้มีอย่างน้อยปีละสองครั้ง ตามกำหนดเวลาที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยต้องประกาศให้ผู้มีสิทธิเข้ารับการทดสอบทราบล่วงหน้า

(๕) ระยะเวลาการรับสมัครสอบ วันเวลา สถานที่ทดสอบ ค่าใช้จ่ายในการทดสอบ ระเบียบเกี่ยวกับการทดสอบ และรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

(๖) ผู้รับการทดสอบต้องได้คะแนนในแต่ละวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบ โดยผู้รับการทดสอบสามารถสะสมผลการทดสอบของแต่ละวิชาที่สอบผ่านได้ไม่เกินสี่ปีนับจากวันที่ผ่านการทดสอบแต่ละวิชา

(๗) ให้นายทะเบียนประกาศชื่อผู้รับการทดสอบที่สอบผ่านแต่ละวิชาและทุกวิชาไว้ ณ สภาวิชาชีพบัญชีเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

หมวด ๔

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาตและการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี และค่าธรรมเนียม

ข้อ ๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีตามข้อ ๗ และข้อ ๘ ให้ยื่นคำขอต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามแบบ วิธีการ และเงื่อนไขที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด โดยเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกหัดงานและการทดสอบมาแล้วไม่เกินหกเดือนนับจากวันสิ้นเดือนที่ผ่านการฝึกหัดงานและการทดสอบ มิฉะนั้นรายวิชาใดที่สอบผ่านมากเกินสี่ปีถือเป็นอันสิ้นผล เว้นแต่จะทำหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแสดงให้เห็นว่าการที่ไม่ยื่นขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีนั้นเกิดจากพฤติการณ์ที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้ยื่นหนังสือภายในหนึ่งเดือนนับจากวันที่พฤติการณ์เช่นนั้นได้สิ้นสุดลง

ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีชำระค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอตามอัตราในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๐ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามอื่น ตามมาตรา ๓๙ (๕) ได้แก่

(๑) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๒) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๓) ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

(๔) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากได้กระทำการอันก่อให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพอย่างร้ายแรง

(๕) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบอาชีพจากหน่วยงานราชการหรือสถาบันวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีและการกระทำนั้นเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสาระสำคัญด้วย

ข้อ ๑๑ ให้นายทะเบียนเสนอคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี

ข้อ ๑๒ เมื่อคณะกรรมการมีมติให้ออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีให้แก่ผู้ใด ให้นายทะเบียนจัดให้มีทะเบียนผู้สอบบัญชีไว้เป็นหลักฐาน และออกใบอนุญาตให้

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีให้เป็นไปตามแบบที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติไม่ออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ให้คืนค่าธรรมเนียมโดยไม่มีดอกเบี้ย

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือชำรุดเสียหาย หรือเปลี่ยนแปลง ข้อมูลทางทะเบียน ผู้สอบบัญชีจะขอใบอนุญาตใหม่ได้ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามแบบที่นายกสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ข้อ ๑๔ ผู้สอบบัญชีต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีว่าด้วยค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียม

ให้ชำระค่าธรรมเนียมของปีต่อ ๆ ไปล่วงหน้าเต็มจำนวนภายในวันทำการสุดท้ายของปีเว้นแต่ผู้สอบบัญชีที่ชำระค่าธรรมเนียมด้วยการโอนเงินผ่านทางธนาคารหรือทางอินเทอร์เน็ตให้ชำระได้จนถึงวันสิ้นสุดของปี

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีไม่ชำระค่าธรรมเนียมให้ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดในข้อ ๑๔ ให้ถือว่าใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีสิ้นสุดลง เว้นแต่จะทำหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแสดงให้เห็นว่าการที่ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากพฤติการณ์ที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้อ่านหนังสือภายในหนึ่งเดือนนับจากวันที่พฤติการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง

ในกรณีที่ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีได้สิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุใด สภาวิชาชีพบัญชีจะไม่คืนค่าธรรมเนียม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๖ ผู้ฝึกหัดงานอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้สมัครเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีภายในสามเดือนนับจากวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ มิฉะนั้น ให้ถือว่าคำขอฝึกหัดงานนั้นสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๗ กรณีสอบผ่านวิชาการสอบบัญชี ๑ หรือวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์วิชาใดวิชาหนึ่งตามข้อบังคับเดิม อาจเลือกสอบวิชาการสอบบัญชี ๑ ตามข้อบังคับนี้ หรือเลือกสอบวิชาการสอบบัญชี ๑ หรือวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์สำหรับวิชาที่ยังสอบไม่ผ่านตามข้อบังคับเดิม แต่ไม่เกินระยะเวลาสะสมผลการทดสอบของวิชาที่ได้สอบผ่านแล้ว

กรณีสอบไม่ผ่านการทดสอบวิชาการสอบบัญชี ๑ และวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ต้องทดสอบวิชาการสอบบัญชี ๑ ตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๘ ผู้ที่ผ่านการฝึกหัดงานและการทดสอบอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับแต่ยังไม่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ให้ดำเนินการยื่นคำขอภายในหกเดือนนับจากวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ มิฉะนั้น รายวิชาใดที่สอบผ่านมาเกินสี่ปีถือเป็นอันล้นผล เว้นแต่จะทำหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแสดงให้เห็นว่าการที่ไม่ยื่นขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีนั้นเกิดจากพฤติการณ์ที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้ยื่นหนังสือภายในหนึ่งเดือนนับจากวันที่พฤติการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พิชัย ชุณหวิชัย

นายกสภาวิชาชีพบัญชี